Lietas arhīva Nr. C-2289-19/4
ECLI:LV:RVPT:2019:0226.C30606518.4.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Rīgā 2019.gada 28.martā

Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesa,
tiesnese Z. Studente,
ar tiesas sēdes sekretāri H. Miķelsoni,
piedaloties prasītāja pārstāvei /pers. A/,
atklātā tiesas sēdē izskatīja civillietu sabiedrības ar ierobežotu atbildību "Rīgas namu pārvaldnieks", reģistrācijas Nr.40103362321, vienkāršotās procedūras prasībā pret /pers. B/, personas kods /personas kods/, par naudas piedziņu.

Aprakstošā daļa

Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesā 2018.gada 15.jūnijā saņemts sabiedrības ar ierobežotu atbildību "Rīgas namu pārvaldnieks" (turpmāk – Prasītājs) vienkāršotās procedūras pieteikums pret /pers. B/ (turpmāk – Atbildētājs) par naudas piedziņu.

Pieteikumā norādīts, ka daudzdzīvokļu māja Rīgā, Šķūņu iela 13 saskaņā ar 2002.gada 21.oktobra nekustamo īpašumu apsaimniekošanas pilnvarojuma līgumu Nr. 1-9-02-611 bija nodota Rīgas pašvaldības uzņēmuma bezpeļņas organizācijas namu pārvaldes ,,Rīgas centrs" pārvaldīšanā. 2004.gada 19.oktobrī pamatojoties uz Rīgas domes lēmumu Nr.3547 Rīgas pašvaldības uzņēmums bezpeļņas organizācija namu pārvalde "Rīgas centrs" tika reorganizēta un reģistrēta LR komercreģistrā par Rīgas pašvaldības SIA ,,Rīgas centra apsaimniekotājs". Ar 2010.gada 29.decembri Rīgas pašvaldības sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Rīgas centra apsaimniekotājs" tika reorganizēta un reģistrēta LR Uzņēmuma reģistrā par SIA "Rīgas namu pārvaldnieks" un ir reorganizētā uzņēmuma tiesību un saistību pārņēmējs.

Norāda, ka Atbildētājam, pamatojoties uz 2008.gada 1.septembra pirkuma līgumu, pieder īpašuma tiesības uz dzīvokli Šķūņu iela 13 - 1, Rīgā, ar kadastra reģistra numuru 0100 923 8173. ar kopējo platību 100,2 m^2.

Norāda, ka 2008.gada 26.septembrī Atbildētājs noslēdza ar Prasītāju dzīvojamās mājas uzturēšanas un apsaimniekošanas līgumu (turpmāk – Līgums) par dzīvokli Rīgā, Šķūņu iela 13 - 1. Saskaņā ar noslēgto Līgumu Atbildētājs apņēmās segt visus izdevumus, kas saistīti ar dzīvojamās mājas Rīgā, Šķūņu iela 13 uzturēšanu un apsaimniekošanu, kā arī maksāt par saņemtajiem pakalpojumiem.

Neskatoties uz to, ka nekādi šķēršļi lietot savā īpašumā esošo dzīvokli nav likti, maksājumi netiek veikti savlaicīgi un pilnā apmērā.

Norāda, ka pamatparāds par dzīvojamās mājas uzturēšanu, apsaimniekošanu un saņemtajiem pakalpojumiem par dzīvokli Atbildētājam izveidojies par laika posmu no 2012.gada 1.oktobra līdz 2013.gada 13.februārim un sastāda 726,92 EUR. Likumiskie procenti aprēķināti par laika posmu no 2013.gada 14.februāra līdz 2018.gada 30.aprīlim un sastāda 365,81 EUR. Līgumsods aprēķināts par periodu no 2012.gada 1.oktobra līdz 2013.gada 13.februārim un sastāda 72,69 EUR.

Lūdz piedzīt no Atbildētāja pamatparādu 726,92 EUR apmērā, likumiskos nokavējuma procentus par laika posmu no 2013.gada 14.februāra līdz 2018.gada 30.aprīlim 365,81 EUR apmērā, līgumsodu par laika periodu no 2012.gada 1.oktobra līdz 2013.gada 13.februārim 72,69 EUR apmērā, pavisam kopā 1165,42 EUR.

Prasība pamatota ar Dzīvokļa īpašuma likuma 3.pantu, 8.pantu, 10.pantu, 1587.pantu, 1651.pantu, 1652.panta trešo daļu, 1662.pantu, 1779.pantu, 1828.pantu, Civilprocesa likuma 41.panta pirmo daļu, Civilprocesa likuma 1.pantu, 23.pantu, 24.pantu, 26.pantu, 33.pantu, 34.pantu, 128.pantu, 129.pantu.

Atbildētājs 2018.gada 25.jūlijā tiesā iesniedza paskaidrojumu, kurā norāda, ka atgādinājumus un brīdinājumus par parādu nav saņēmis. Visi parādi, kas bija izveidojušies tika saskaņoti ar Prasītāja juristiem un apmaksāti. Pagājuši pieci gadi un parādās parāds. Norāda, ka gadījumā, ja Prasītāja juristu kalkulācija bija kļūda, tad to vajadzēja labot pieci gadi atpakaļ un prasīt samaksāt parādu.

Tiesas sēdē Prasītāja pārstāve prasību uzturēja. Norādīja, ka lietā nav iestājies Komerclikumā noteiktais prasības noilgums, jo Prasītājs darbojas likuma vārdā. Nekustamais īpašums tiek apsaimniekots saskaņā ar 2002.gada 21.oktobra pilnvarojuma līgumu.

Atbildētāja uz tiesas sēdi neierādās. Par tiesas sēdes vietu un laiku Atbildētājam paziņots likumā noteiktā kārtībā, nosūtot tiesas pavēsti uz Atbildētāja deklarēto dzīves vietas adresi.

Tiesa nekonstatēja Civilprocesa likuma 209.pantā norādītos gadījumus, kad tiesai ir pienākums atlikt lietas izskatīšanu, un nolēma civillietu izskatīt bez Atbildētāja klātbūtnes tiesas sēdē.

Motīvu daļa

Tiesa, pārbaudījusi civillietas materiālus, novērtējusi tiesas rīcībā esošos rakstveida pierādījumus, atzīst, ka prasība ir noraidāma.

Tiesa atzīst, ka Prasītājs ir zaudējis prasījuma tiesības, jo lietā iestājies prasības noilgums.

Lietā noskaidrots, un par to strīds nepastāv, ka Prasītājs Rīgas pašvaldības uzņēmumu reorganizācijas rezultātā, kā tas norādīts prasības pieteikumā, ar 2010.gada 29.decembri kā tiesību un saistību pārņēmējs saskaņā ar 2002.gada 21.oktobrī noslēgto nekustamo īpašumu apsaimniekošanas pilnvarojuma līgumu Nr. 1-9-02-611 (pie tā noslēgtas 2008.gada 10.marta u n 2009.gada 27.janvāra papildvienošanās) kā pilnvarnieks turpināja pilnvardevējas Rīgas domes doto uzdevumu apsaimniekot Rīgas pašvaldības īpašumus saskaņā ar pievienoto sarakstu, tajā skaitā dzīvojamo māju Rīgā, Šķūņu ielā 13.

Tiesa secina, ka Prasītājam kā izveidotam publiskas personas instrumentam nav savu interešu gūt peļņu, taču, izmantojot tam deleģētās tiesības, kas izriet no dzīvojamo māju pārvaldīšanas un apsaimniekošanas, Prasītājs realizē komercdarbību un līgumiskajās attiecībās uzstājas kā komersants. Līdz ar to tiesa atzīst, ka nav pamatots Prasītāja pārstāves tiesas sēdē paustais arguments, ka konkrētajā situācijā nav piemērojamas Komerclikuma tiesību normu prasības.

Tiesa ņem vērā arī tiesu judikatūrā (Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta 2011.gada 28.septembra spriedums lietā Nr. SKC – 232/2011), kur noteikts, ka izveidojot sabiedrību ar ierobežotu atbildību "Rīgas namu pārvaldnieks", kas lietā ir prasītājs, Rīgas dome veic publiskas personas komercdarbību, nozarē, kurā tirgus nav spējīgs nodrošināt sabiedrības interešu īstenošanu.

Ņemot vērā to, ka Prasītājs ir komersants, līdz ar to atbilstoši Komerclikuma 389.panta jēgai un saturam konkrētajā lietā ir piemērojami Komerclikuma D daļas nosacījumi, tai skaitā Komerclikuma 406.pants, kurā noteikts, ka no komercdarījuma izrietošie prasījumi noilgst triju gadu laikā, ja likumā nav noteikts cits noilguma termiņš.

Komerclikuma 406.panta norma, kurā paredzēts noilguma tā sauktais speciālais (saīsinātais) termiņš komercdarījumiem, neregulē šī termiņa aprēķināšanas noteikumus. Ja vispārējās tiesību normās paredzētie vispārīgie noteikumi piemērojami tiktāl, ciktāl speciālās tiesību normās nav noteikts citādi (Oficiālo publikāciju un tiesiskās informācijas likuma 9.panta sestās daļas 2.punkts), savukārt, kā norādīts iepriekš, ar noilguma iestāšanos saistītos jautājumus Komerclikuma 406.panta norma neregulē, tad ir pamats secinājumam, ka Prasītāja ierosinātā strīda atrisināšanai piemērojamas vispārējās tiesību normas. Proti, Civillikuma ceturtās daļas „Saistību tiesības" desmitās nodaļas astotajā apakšnodaļā ietvertās normas, kas regulē noilguma institūtu civiltiesībās, jo speciālās tiesību normās nav jāregulē tie tiesību jautājumi, kuri jau noregulēti vispārējās tiesību normās. Tas nozīmē, ka Komerclikuma 406.panta speciālai tiesību normai, izšķirot konkrēto strīdu, priekšroka dodama vienīgi attiecībā uz noilguma termiņu (trīs gadi), kas atšķiras no vispārējā tiesību normā – Civillikuma 1895.pantā paredzētā (desmit gadi), bet jautājumā, kas skar noilguma termiņa noteikšanu, Komerclikuma 406.panta normai prioritāra piemērojamība nevar tikt piešķirta tādēļ, ka tā minēto jautājumu neregulē, t.i., nesatur noteikumus, kuri papildina vai ierobežo vispārējās tiesību normas (Civillikuma 1902.-1906.pants). Tādējādi tiesas pienākums ir izvērtēt apstākļus, kas atbilstoši vispārējās tiesību normās paredzētajam regulējumam var iespaidot noilguma iestāšanās fakta nodibināšanu, īpaši pie nosacījuma, ja atbildētājs izmantojis savas tiesības atsaukties uz noilguma termiņa notecējumu un prasītāja atsaukusies uz apstākļiem, kas pārtrauc noilgumu (skat. Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2017.gada 6.jūlija spriedums Lieta Nr.C20114115, SKC-327/2017).

Saskaņā ar Civillikuma 1896.pantu noilgums sāk tecēt ar to dienu, kurā prasījums ir tā nodibināts, ka pret parādnieku, kas nav izpildījis savu pienākumu, nekavējoties var celt prasību, kaut arī tomēr vēl nebūtu ne parādnieks liedzies izpildīt, ne arī kreditors viņam to atgādinājis.

Saskaņā ar to noilguma tecējuma iesākumam vajadzīgs: nosacītiem prasījumiem – lai nosacījums jau būtu noskaidrojies, bet terminētiem prasījumiem – lai termiņš jau būtu notecējis.

Tiesa ņem vērā zinātnes atziņas, ka gadījumā, ja samaksa par apsaimniekošanu un komunālajiem pakalpojumiem ir sadalīta pa termiņiem, Civillikuma noteikumi par saistības izpildīšanu īstajam kreditoram, īstajā vietā, laikā un pienācīgā kārtā attiecas uz katru maksājumu atsevišķi. Tas nozīmē, ka prasība par šādiem maksājumiem ir juridiski atsevišķa prasība. „To apstiprina kaut vai Civillikuma 1901.pants, kurā noteikts, ka „periodiskos izpildījumos katram atsevišķam izpildījumam sākas arī sevišķs noilgums, skaitot ar dienu, kad tam iestājas termiņš".

Proti, ja katrs atsevišķs periodisks izpildījums ir jāveic, cita starpā īstā laikā, tad likumsakarīgi, ka katra šī atsevišķā periodiskā izpildījuma prasīšanai tiesas ceļā ir savs atsevišķs noilgums. (skat. Jurista vārds, Mg.iur. Edgars Briedis, 12.februāris 2013.gads).

Atbilstoši Civillikuma 1902.-1906.pantā noteiktajam, noilgumu pārtrauc prasības celšana tiesā vai šķīrējtiesā, atgādinājums parādniekam par parādsaistībām, kā arī kreditora prasības atzīšana jebkādā veidā no parādnieka puses.

Kā atzīts tiesību doktrīnā, skaidrojot Civillikuma 1902.pantā definētā jēdziena „noilguma pārtraukums" būtību, noilguma pārtraukums [..] nozīmē to, ka ar pārtraukuma brīdi sāk tecēt jauns noilguma termiņš. Noilguma pārtraukuma sekas attiecas arī uz citiem Civillikuma 1905. un 1906.pantā norādītajiem gadījumiem (sk. Latvijas Republikas Civillikuma komentāri. Ceturtā daļa. Saistību tiesības. Autoru kolektīvs prof. K.Torgāna vispārīgā zinātniskā redakcijā. Rīga: Mans Īpašums, 1998, 362.lpp.; K.Torgāns. Saistību tiesības. I daļa. Mācību grāmata.-Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2006, 282.-283.lpp.; Mg.iur. E. Grīvnieks. Civiltiesiskais noilgums. Jurista Vārds. 13.09.2016./Nr.37 (940)).

Ņemot vērā minētās atziņas, secināms, ka ne visos gadījumos, kad palaists garām likumā paredzētais termiņš, kurā ieinteresētai personai iespējams tiesā panākt savu tiesību aizskāruma novēršanu vai to atzīšanu, noilgums iestājas automātiski, ja šī persona var pierādīt apstākļus, kas, piemēram, pārtrauc noilgumu un tādējādi ietekmē noilguma termiņa noteikšanu.

Atbilstoši Civillikuma 1905.pantam atgādinājums parādniekam pārtrauc noilgumu. Savukārt šā likuma 1906.pants noteic, ka noilgums ir pārtraukts, ja tā tecējuma laikā parādnieks kaut kādā kārtā atzīst kreditora prasību.

No prasības pieteikuma un Prasītāja iesniegtā parāda aprēķina izriet, ka Atbildētājam parāds par dzīvojamās mājas Šķūņu ielā 13 - 1, Rīgā uzturēšanu, apsaimniekošanu un saņemtajiem pakalpojumiem izveidojies par laika periodu no 2012.gada 1.oktobra līdz 2013.gada 13.februārim.

Atbildētājs paskaidrojumā norāda, ka atgādinājumus un brīdinājumus par parādu nav saņēmis. Visi parādi, kas bija izveidojušies tika apmaksāti.

Civilprocesa likuma 10.pants noteic, ka puses realizē savas procesuālās tiesības sacīkstes formā. Sacīkste notiek, pusēm dodot paskaidrojumus, iesniedzot pierādījumus, tiesai adresētus pieteikumus, piedaloties liecinieku un ekspertu nopratināšanā, citu pierādījumu pārbaudē un novērtēšanā, piedaloties tiesu debatēs un veicot citas procesuālās darbības šajā likumā noteiktajā kārtībā. Civilprocesa likuma 93. panta pirmā daļa nosaka, ka katrai pusei ir jāpierāda tie fakti, uz kuriem tā pamato savus prasījumus vai iebildumus. Prasītājam jāpierāda savu prasījumu pamatotība. Atbildētājam jāpierāda savu iebildumu pamatotība.

No Prasītāja iesniegtajiem rēķiniem (lietas 49.-54.lapa) izriet, ka Atbildētājam pēdējais rēķins izrakstīts 2013.gada 14.martā. Tiesas sēdē Prasītāja pārstāve paskaidroja, ka likums neuzliek pienākumu izsniegt brīdinājumus un Prasītājs nav vērsies pie Atbildētāja ar atgādinājumu.

Ņemot vērā minēto, tiesa atzīst, ka lietā nav iesniegti pierādījumu, kas apliecinātu iespējamā noilguma pārtraukšanu.

Tiesa nekonstatē nedz Civillikuma 1898.pantā noteiktos apstākļus noilguma termiņa pagarināšanai, nedz Civillikuma 1902.-1906.pantā minētos pamatus noilguma pārtraukšanai.

Ņemot vērā to, ka noilgums pēdējam maksājumam sāka tecēt ar 2013.gada 14.martu, pēdējais termiņš prasības celšanai vai atgādinājuma nosūtīšanai Atbildētājam bija 2016.gada 13.marts, taču minētajā termiņā prasība pret Atbildētāju tiesā netika celta, līdz ar ko atzīstams, ka Prasītājs viņam piešķirtās prasības tiesības nav likumā noteiktajā termiņā izmantojis. Tādējādi atzīstams, ka lietā ir iestājies prasības noilgums, kas ir pamats prasības noraidīšanai.

Civillikuma 1893.pants noteic, ka saistību tiesības izbeidzas, ja tiesīgā persona tās pienācīgi neizlieto likuma noteiktā noilguma termiņā. Savukārt Civillikuma 1910. pants noteic, ka ar noilguma termiņa notecējumu izbeidzas nevien prasības tiesība, bet arī pati saistību tiesība. Tādēļ noilgušu prasījumu nevar izlietot arī kā ierunu, piemēram, ieskaitam. Civillikuma 1.pants nosaka, ka tiesības izlietojamas un pienākumi pildāmi pēc labas ticības. Minētais Civillikuma 1.pantā norādītais labas ticības princips nozīmē, ka katram civiltiesiskās saistības dalībniekam savas subjektīvās tiesības jāīsteno un subjektīvie pienākumi jāpilda, ņemot vērā pretējās puses intereses.

Tiesību doktrīnā norādīts, ka gadījumos, kad kāds no saistības dalībniekiem uzskata, ka viņa tiesības ir aizskartas, viņam ir tiesības celt prasību tiesā par tiesību atzīšanu vai aizskāruma seku novēršanu (lietas atdošanu, zaudējumu atlīdzību, līgumsoda samaksu). Ja lietas izskatīšanas gaitā tiesa konstatē, ka ir iestājies civiltiesību normās noteiktais noilgums, tā savā spriedumā norāda uz prasības noilgumu. [...] To, vai iestājies noilgums, tiesa vērtē, tikai lietu izskatot pēc būtības, kurā pārbauda arī jautājumus par noilguma apturēšanu vai pārtraukšanu (sk. Torgāns K., Saistību tiesības. I daļa. Mācību grāmata. – Rīga: Tiesu namu aģentūra,2006, 278. lpp.).

Kā norādīts Augstākās tiesas Senāta 2010.gada 21.aprīļa spriedumā (lieta Nr.SKC- 100/2010), ja, izskatot lietu pēc būtības, tiesa konstatē, ka ir iestājies civiltiesību normās noteiktais noilgums, tad tai jāpārbauda vienīgi jautājumus par noilguma apturēšanu vai pārtraukšanu, bet nav jāskaidro faktiskie apstākļi un jāvērtē pierādījumi, jo noilgums ir patstāvīgs pamats prasības noraidīšanai.

Ievērojot minēto, tiesa atzīst, ka prasības tiesības realizācija iespējama tikai stingri un atbilstoši likumā noteiktajām prasībām, tādējādi atzīstams, ka Prasītājam ir zudušas prasības tiesības pret Atbildētāju. Prasītājs viņam piešķirtās prasības tiesības likumā noteiktajā termiņā nav izmantojis, līdz ar ko lietā ir iestājies prasības noilgums, kas ir patstāvīgs pamats prasības noraidīšanai un tiesa šajā lietā nevērtē pārējos lietas apstākļus, jo tie nevar ietekmēt tiesas nolēmumu.

Ņemot vērā to, ka prasība ir noraidāma pilnībā, tiesas izdevumi Prasītājam nav atlīdzināmi.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 8.pantu, 41.pantu, 97.pantu, 193.pantu, 194.pantu, 250.^{25}pantu un 250.^{27}pantu,

nosprieda:

Noraidīt sabiedrības ar ierobežotu atbildību "Rīgas namu pārvaldnieks", reģistrācijas Nr.40103362321, vienkāršotās procedūras prasību /pers. B/, personas kods /personas kods/, par naudas piedziņu.

Spriedumu, ja pastāv kāds no Civilprocesa likuma 440.^{2}pantā noteiktajiem apelācijas tiesvedības ierosināšanas pamatiem, var pārsūdzēt Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesu kolēģijā apelācijas kārtībā 20 (divdesmit) dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas – 2019.gada 28.marta, iesniedzot apelācijas sūdzību Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesā.

Tiesnese Z. Studente